

ЕВІСЦЕРАЦІЯ ЯК АЛЬТЕРНАТИВА ЕНУКЛЕАЦІЇ ПРИ ГЛАУКОМІ У СОБАК І КОТІВ

М.Г. Морозов

Одеський державний аграрний університет

В статті узагальнено матеріал щодо евісцерації при глаукомі у собак і котів та наведено результати оперативного втручання без використання інтраокулярного протезу.

Ключові слова: глаукома, енуклеація, евісцерація, буфтальм, панофтальміт.

Вступ.

Згідно з даними літератури широко розповсюдженою патологією серед дрібних домашніх тварин є глаукома. Глаукома (гідрофтальм) – підвищення внутрішньоочного тиску яке зумовлене патологією ока та виникає внаслідок порушення відтоку внутрішньоочної рідини.

Більш точно глаукома (Glaucoma) - це ціла група очних захворювань із специфічною етіологією що супроводжуються підвищенням внутрішньоочного тиску, з різною етіологією і терапією.

Клінічно глаукома проявляється васкулярною ін'єкцією, корнеальним набряком, хронічним переднім увеїтом а в деяких випадках можливе ненормальне положення кришталика і зниження зору. Іноді у собак можна спостерігати мідріазис і прогресуючу буфтальмію.

Етіологічно розрізняють глаукоми (що виникають як основні розлади ліквородинамічних характеристик водного середовища ока) і вторинні (що проявляються на тлі якого-небудь основного захворювання).

Встановлено, що у 30% собак спостерігається посттравматичне підвищення внутрішньоочного тиску, яке можливо нормалізувати протягом 1-2 тижнів.

Серед хірургічної патології згідно результатів наших досліджень хвороби очей у дрібних тварин становлять 20,3%. Частіше всього серед хвороб очей реєструються захворювання кон'юнктиви 34,8%, рогівки 22,8% та повік 18,0% [1, 2].

За даними наших досліджень глаукома у дрібних тварин, серед інших захворювань очей реєструється від 2,9 до 7,9 відсотків випадків [2, 3].

Не зважаючи на велику кількість сучасних методів лікування захворювань очей у собак і котів лікарі ветеринарної медицини зустрічаються з ситуаціями коли відновити функції очного яблука не можливо. Тому як один із простих та швидких, що до методики виконання, використовується метод енуклеації очного яблука. Але косметичний ефект після такого втручання досить сумнівний.

Тому як альтернатива енуклеації розроблено метод евісцерації.

В даній роботі узагальнено матеріал щодо лікування глаукоми методом евісцерації.

Метою досліджень було узагальнення матеріалу щодо евісцерації у собак і котів. Розробка методики евісцерації при глаукомі у дрібних тварин та визначення її ефективності в порівнянні з енуклеацією.

Матеріал та методи досліджень. Дослідження проводили з використанням загальноприйнятих методів: збір анамнезу, комплексне клінічне обстеження тварини, офтальмологічне дослідження, оперативне лікування.

Матеріалом досліджень були дані літератури та амбулаторних журналів, за період з 2017 по 2019 р.р., де реєструвалися хворі тварини, із захворюваннями очей, які в подальшому, пройшли курс оперативного лікування на кафедрі акушерства і хірургії Одеського державного аграрного університету.

Результати досліджень.

В класичному розумінні показанням до евісцерації є проникаючі рани рогівки з випадінням кристалика та склоподібного тіла, а також панофтальміт.

Евісцерація в цих випадках є більш доцільним оперативним втручанням у порівнянні з екзентерацією та енуклеацією тому, що при ній не відкриваються простори які з'єднують око з головним мозком. В зв'язку з цим практично не виникає ускладнень у вигляді менінгітів та енцефалітів.

Техніка операції при евісцерації полягає в тому, що скальпелем по лімбу проколюють рогівку, а далі повністю її видаляють за допомогою ножиць. Гострою ложкою вискоблюють весь вміст очного яблука до склери. Видаляють повіки а операційну порожнину присипають антибіотиками, тампонують та накладають провізорні, зближуючі шви [4].

На сьогоднішній день розроблено нову більш раціональну методику евісцерації, яка дає можливість протезування очного яблука. Суть методики полягає в тому, що розріз проводять позаду лімба. Розрізають бульбарну кон'юнктиву і склеру на 180 градусів. Видаляють вміст очного яблука і всередину вміщують протез. На склеру накладають шви з матеріалу який розсмоктується, далі накладають шви на кон'юнктиву[5,6].

Показанням до проведення протезування є:

- хронічна глаукома та буфтальм при повній втраті зорової здатності
- травми очного яблука із втратою зорової здатності
- хронічні увеїти (гемофтальм)

От же ці проблеми на сьогоднішній день вирішуються двома способами: традиційним та економним – енуклеація очного яблука і сучасним, але більш складним та дорогим – інтраокулярним протезуванням очного яблука, для протезування використовують силіконові протези німецької фірми Acrivet. Перший варіант хірургічного втручання вирішує всі проблеми крім однієї – косметичної, що в свою чергу призводить до психологічної травми у власників тварин. Другий варіант вирішує

косметичну і психологічну проблему. Таким чином протезування очного яблука є альтернативою енуклеації та екзентерації [6.7].

Зважаючи на вище вказане нами проведено дослід, що до лікування глаукоми та буфтальма у собак і котів з використанням методики евісцерації без протезування.

Всього за період з 2017 по 2019 рік нами було прооперовано 5 собак та 2 коти.

Техніка оперативного втручання: після підготовки операційного поля розчином бетадину, проводимо склеральний розріз позаду лімба на відстані 2-3 мм. Довжина розрізу 1-1,5 см. Розрізаємо склеральну кон'юнктиву та склеру. З допомогою пінцета, ложки для евісцерації та ложки Фолькмана видаляємо вміст очного яблука (кришталік, склоподібне тіло, судинну оболонку, сітківку).

В порожнину очного яблука з допомогою ложки Фолькмана вводимо складну присипку з вмістом йодоформу. Для зменшення кровотечі в порожнину вводимо кілька крапель адреналіну. Накладаємо вузлові шви на склеру використовуючи шовний матеріал вікріл (6.0), та на кон'юнктиву.

На повіки накладаємо шви – тарзорафія, які знімаємо через 14 днів. Використання тарзорафії дає можливість створити оптимальні умови для загоювання операційної рани кон'юнктиви та склери, а також обмежує об'єм фіброзної оболонки. Що в свою чергу створює умови для швидкої її інволюції до нормальних розмірів.

В післяопераційний період призначаємо антибіотикотерапію місцево та системно, корнеопротектори місцево, глюкокортикоїди а для захисту від механічних пошкоджень захисний комірць.

Протягом місяця після оперативного втручання проходить незначна атрофія очного яблука, зникають ознаки хронічного запалення кон'юнктиви та рогівки.

У всіх прооперованих тварин нами отримано позитивний ефект, ускладнень в післяопераційний період не зареєстровано.

Зважаючи на отримані нами результати можна стверджувати, що евісцерація, при глаукомі без використання інтраокулярного протезу дає позитивні результати в післяопераційному періоді і може використовуватися в практиці лікарів ветеринарної медицини.

Що до порівняння двох методів енуклеації (видалення очного яблука) та евісцерації (збереження очного яблука), при лікуванні глаукоми у собак і котів ми віддаємо перевагу методу евісцерації.

Висновки

1. Глаукома та буфтальм є широко розповсюдженою патологією у собак і котів в місті Одеса. Основним методом лікування даних захворювань є енуклеація.

2. Евісцерація є обґрунтованою альтернативою енуклеації при глаукомі і буфтальмі у собак і котів.

3. Методика евісцерації, без використання інтраокулярного протезу, використана нами при глаукомі у собак і котів дає можливість отримати позитивні результати в післяопераційному періоді.

Список літератури

1. Морозов М.Г. Захворювання очей у дрібних тварин (розповсюдження та етіологія) // Аграрний вісник Причорномор'я. Ветеринарні науки: Вип. 25. - Одеса, 2004. - С. 93-97.
2. Морозов М.Г. Розповсюдження та структура захворювань очей у дрібних тварин міста Одеса // Аграрний вісник Причорномор'я. Ветеринарні науки: Вип. 72. - Одеса, 2014. - С 51-56.
3. Морозов М.Г. Порівняльна ефективність методів лікування дрібних свійських тварин, хворих на глаукому // Аграрний вісник Причорномор'я. Ветеринарні науки: Вип. 59. - Одеса, 2011. - С. 95-99.
4. Ветеринарная офтальмология// А.В. Лебедев, В.А. Черванев, Л.П. Трояновская – М.: КолосС, 2004. – 200 с.
5. <https://www.spbvet.info/arh/detail.php?ID=304>
6. <http://infovet.ru/lib/oftalmologiya/udalenie-i-protezirovanie-glaznogo-yabloka-enucleation-and-evisceration-intraocular-prostesis/>
7. <http://dvdc.org.ua/services/poleznye-stati/494-intraokulyarnoe-protezirovanie-glaznogo-yabloka.html>

Эвисцерация как альтернатива энуклеации при глаукоме у собак и кошек. Морозов Н.Г.

В статье обобщен материал по эвисцерации при глаукоме у собак и кошек, приведены результаты оперативного вмешательства без использования интраокулярного протеза.

Ключевые слова: глаукома, энуклеация, эвисцерация, буфтальм, паннофтальмит.

Evisceration as an alternative to enucleation in case of glaucoma in dogs and cats.

N.G.Morozov

The article summarizes the data on evisceration in case of glaucoma in dogs and cats; the results of performing surgery without using an intraocular prosthesis are given.

Key words: glaucoma, enucleation, evisceration, buphthalmos, panophthalmitis.

Морозов М.Г. Евісцерація як альтернатива енуклеації при глаукомі у собак і котів/ М.Г. Морозов // Аграрний вісник Причорномор'я. Одеса:ТЕС, 2019.- Вип.93.- С. 289– 292. (МОН України №1604 від 22.12.16).